

ประกาศสถาปนา

หม่อมเจ้าจรัญศักดิ์กฤตดาการ

ขึ้นเป็น พระวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้า

ศุภมัตต พระพุทธศาสนกาล เป็นอดีตภาค ๒๔๕๕ พรรษา กาลปัจจุบัน
 จันทรโคจร มุสิกสัมพันธ์ ดาวณะมาศ กาพย์กษัย ตติยดิถี สุภวาร
 สุริยคติกาล รัตนโกสินทรศก ๑๓๑ สิงหาคมมาศ ดิงดัมสุรทิน โดยกาล
 นิยม

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
 จิราธิราช วิมลประชนารทมหาสมมตวงษ์ อติศัยพงษ์วิมลรัตนวราชดิศยราช
 นิกโรตม จาตุรันตบรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ อุกไทสุธาตสังสุท

เล่ม ๒๙ หน้า ๑๒๕๑ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๘ กันยายน ๑๓๑

เพราะเหตุนี้จึงมีบรมนารถ จุฬาลงกรณราชวรางกูร บรมมกุฏนเรนทรสูร
สันตติวงษ์ วิดีสูร ด้งัฉัตรบุรพาธิการ อดุดยกฤษฏาภินิหารอดิเรกบุณฤทธิ
ชัยฉัตรฉัตรวิจิตร โธธภายสรพวงค์ มหาชนโตคมมางคประณตบาทบงกษุคด
ประสิทธิ์สรพวงค์ภณดอุมบรมลัษุมาดลย ทิพยเทพาวตารไพศาลเกียรติคุณ
อดุดยพิเศษ สรรพเทพเวศรานุรักษ์ ปริมศักดิ์สมญาเทพทวาราวดี ศรีมหา
บุรุษสุตัมบัตี เณรงคณิกรัตนอศัวโกศล ประพนชปรีชามหิตวมาจาร
บริบูรณคุณดาร์ดยามาทินครวรดเมกราชติลก มหาปวิวารนายกอนันต
มหันตวรฤทธิเดช สรรพวิเศษศิรินทร บรมชนกาศิศร์ดมมต ประสิทธิ์วิรอยศ
มโหดมบรมราชลัมบัตี นพปฏดเสวตฉัตรวิฉัตร ศิริรัตโนปลักษณมหา
บรมราชาภิศเกภลิตติ สรรพทศทศวิชัย สดกตมไหสัวยิมมหาสัวมินทร์
มหศัวรมหินทรมหารามาธิราชวโรดม บรมนารถชาติอาชาวไศรย พุทธา
ทิไตรรัตนสรณารักษ์ อดุดยศักดิ์อรรคนเรศรามาชิตี เมตตากฤษณาลี้ดล
หญไทย อนินปไมยบุญการ สดกตไพศาลมหารัษฎาธิเบนทร์ ปรมนทร
ธรรมิกมหาราชาชวิราช บรมนารถบพิตร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรง พระราชดำริเห็นว่า หม่อมเจ้าจรัญศักดิ์กฤดากร พระโอรสผู้ใหญ่
ใน พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศรวรฤทธิ์ มหิศัวราชวิวงษ์ สิทธิ
ประด่งศักดิ์ฤดาธิการ สุกุขสันดานสัตตลฤทัย มไหสัวยิราชนิติราดา
สุปรีชาสรพวงค์โกศล วิมลสัจจริตจริยาวัตร พุทธาชิรัตนสรณารักษ์ อดุม
ศักดิ์บพิตร ได้ไปศึกษาวิชาการ ณประเทศยุโรป จนสอบไล่ได้ใน

วันที่ ๘ กันยายน ๑๓๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๙ หน้า ๑๒๕๒

วิชาทาง กฎหมาย ณมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ก็ได้เป็น เนติบัณฑิต ณกรุง
อังกฤษ แต่ได้รับราชการใน ตำแหน่ง เลขานุการ ใน พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมหมื่นสวัสดิวัดนวิศิษฎ์ เมื่อ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์นั้น ทรง
เป็น ผู้กำกับราชการ ทูต ณประเทศยุโรป เมื่อ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จ พระราชดำเนิน ประพาศยุโรป
หม่อมเจ้าจรรยาศักดิ์กฤดากร ได้เข้า สัมทบ กระทบ ตามเสด็จ ณประเทศยุโรป
แต่รับราชการ ดันอง พระเดช พระคุณใน นานี่ต่าง ๆ ครั้น ต่อ มาหม่อมเจ้า
จรรยาศักดิ์กฤดากร กลับเข้า มากรุงสยาม แล้วก็ได้ รับราชการ ใน กระทรวง
มหาดไทย จนได้ ไปรับราชการใน ตำแหน่ง ปลัดเทศาภิบาล มณฑลนคร
ศรีธรรมราช แล้วไปรับราชการ เป็น ข้าราชการทูต ประจำ อยู่ ณกรุงปารีส
ทำราชการ เป็น ที่ พอ พระราชหฤทัย ใน พระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า
อยู่หัว เป็นอัน มาก ทั้ง ได้ ทรงไว้วาง พระราชหฤทัย ให้เป็น ผู้ตรวจ การ
ทรง ศึกษา แห่ง สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ ด้วย แต่ใน ขณะ หม่อมเจ้าจรรยา
ศักดิ์กฤดากร อยู่ที่ ประเทศยุโรป ก็ได้ รับราชการ ดันอง พระเดช พระคุณ
ใน ราชการจรด้าคัญ คือ เมื่อ รัตนโกสินทรศก ๑๒๕ ได้ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ ให้เป็น ผู้แทน รัฐบาล มีอำนาจ เต็มใน การ ประชุม นานา
ประเทศ แก่ หนังสือสัญญา ว่าด้วย จัดการ ชั่วคน เจ็บใน เวลา สงคราม
ณเมือง เย็นัว แต่เมื่อ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๖ พระบาท สมเด็จพระจุลจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จ พระราชดำเนิน ประพาศยุโรป ครั้งที่ ๒ หม่อมเจ้า

เล่ม ๒๙ หน้า ๑๒๕๓ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๘ กันยายน ๑๓๑

จรรยาศักดิ์กฤดากร ก็ได้เข้า สัมทบ กระทบ ตามเสด็จที่ ประเทศยุโรป
แต่ได้ ด้นอง พระเดช พระคุณ เปน ที่ พอ พระราชหฤทัย ทรง ยกย่อง ชม
เชย เปน อัน มาก ต่อมา ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้กลับเข้ามา รับ
ราชการ ใน ตำแหน่ง รอง เสนาบดี กระทรวงยุติธรรม แล้ว ได้ เปน ผู้รับ
ตำแหน่ง เสนาบดี นับว่า หม่อมเจ้าจรรยาศักดิ์กฤดากร ได้รับ ราชการ ด้นอง
พระเดช พระคุณ ใน รัชกาล ที่ ๕ ใน ตำแหน่ง นานี่ต่าง ๆ มาแล้วโดย
เรียบ ร้อย เปน ที่ พอ พระราชหฤทัย ใน พระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า
อยู่หัว ตลอด มา

ส่วน ใน รัชกาลปัจจุบัน นี้ หม่อมเจ้าจรรยาศักดิ์กฤดากร ก็ได้รับ ราชการ
ใน กระทรวงยุติธรรม จน ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เป็น เสนาบดี
เป็นที่ไว้วาง พระราชหฤทัย ตลอด มา จนในที่สุดนี้ตำแหน่ง นานี่อรรคราชทูต
ประจำ กรุงปารีส ว่าลง ทรง พระราชดำริเห็นว่า เปน ตำแหน่ง สำคัญ อัน
ผู้ ที่ ทรงไว้วาง พระราชหฤทัยได้ แท้จริง จึง ควรได้รับ จึง ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ ให้หม่อมเจ้าจรรยาศักดิ์กฤดากร ออกไป รับราชการ ใน ตำแหน่ง
นั้น ต่อไป

ใน รัชกาล ที่ ๕ ก็ดี ใน รัชกาลปัจจุบัน นี้ ก็ดี หม่อมเจ้าจรรยาศักดิ์
กฤดากร ได้รับ ราชการ ด้นอง พระเดช พระคุณ โดย ความ อุตสาหวิริยภาพ
สามารถ อาจ หาญ ใน ราชการ น้อยใหญ่ แต่ มี น้ำใจจง รัก รักดี ต่อใฝ่
ถอง รุ้พระบาท สมควร ที่ จะได้รับ อิศริยยศถาบันนิตร์ศักดิ์ เปน พระ

วันที่ ๘ กันยายน ๑๓๑๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๙ หน้า ๑๒๕๔

พระวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้า ให้เป็น พยาน แห่ง ความไว้วาง พระราชหฤทัย
แต่ให้เป็น พระเกียรติยศ แก่ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนครสวรรค์
พระองค์หนึ่งได้

จึง มีพระบรมราชโองการ ดำรัสสั่ง ให้สถาปนา หม่อมเจ้าจรรยาศักดิ์
กฤดากร ขึ้นเป็นพระองค์เจ้า ให้มีคำนำหน้าพระนามตามจารึกใน พระสุพรรณ
บัฏว่า พระวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้าจรรยาศักดิ์กฤดากร สิ้นนาม ทรง
ศักดินา ๓๐๐๐ ตาม พระราชกำหนด อย่าง พระวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้านั้น
จง ทรงเจริญ พระชนมายุ พรรณศุขพลปฏิภาณ คุณดำรงสมบัติ สรรพศิริ
สวัสดิ์ดีพิพัฒน์มงคล ทุกประการ เทอญ

พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

วันที่ ๔ กันยายน วันขึ้นปีใหม่ รศ ๑๓๑๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ตั้ง ออก พระที่นั่งอัมพรสถาน
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ แก่ข้า
ราชการ คือ

มงกุฎสยามชั้นที่ ๓ มัณฑนาภรณ์

หม่อมเจ้าปิยะบุตร ใน สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอชั้น ๔ เจ้าฟ้ากรมพระ
จักรพรรดิพงษ์